

Melken op grote schaal in weer en wind

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	Tom Foot en Neil Grigg
plaats	Littlebredy
aantal koeien	950
aantal stuks jongvee	600
huiskavel	405 ha gras
melkproductie	4200 5,20 3,95

Groot-Brittannië

Het lijkt de omgekeerde wereld: niet de koeien lopen naar de melkstal, maar de melkstal komt naar de koeien. Naar eigen zeggen zijn de Britse melkveehouders Tom Foot en Neil Grigg de enigen in Europa die op grote schaal koeien melken in de wei. Hun mobiele melkstal bouwden ze zelf.

TEKST RACHAEL PORTER

Zo af en toe kom je er in Nederland nog een tegen: een doorlopmelkwagen. Vaak zijn het relatief kleine bedrijven die met zo'n systeem werken. Dat is niet het geval bij de Britse melkveehouders Tom Foot en Neil Grigg, die aan het melken in de buitenlucht een geheel nieuwe dimensie geven. Met hun twee eigenhandig gebouwde mobiele melkstallen melken ze in Littlebredy in het zuiden van Groot-Brittannië maar liefst 950 koeien. Naar eigen zeggen zijn ze in Europa daarmee de enigen die op grote schaal in de wei koeien melken.

Foot en Grigg moesten wel inventief zijn toen ze in 2011 de kans kregen om een voormalig akkerbouwbedrijf – zonder melkstal – te huren. 'Het ging om een huurovereenkomst van korte duur en we kregen geen compensatie voor een investering in gebouwen of faciliteiten. Het bouwen van een conventionele melkstal was gewoon een te groot risico.' Hun aanvankelijke plan om een 300-koppige veestapel te runnen met een stal en een conventioneel melksysteem lieten de ondernemers varen, ook omdat hun adviseurs de

Tom Foot met een stuk Open Air Dairy-cheddar-kaas

seinen op rood zetten. 'Ze vonden het te riskant', geeft Foot aan. 'En als het gaat om het installeren en bouwen van een melkstal, waren we het daarmee eens.' Maar Foot en Grigg, die in 2009 al waren begonnen met het aankopen van jongvee om een veestapel op te bouwen, gaven zich niet zomaar gewonnen. 'We hadden al zo vaak geprobeerd om in aanmerking te komen voor een pachtbedrijf, maar het was nog nooit gelukt. Toen het dit keer lukte, waren we verrast en opgewonden. Het voelde alsof dit een kans was die we niet mochten missen.'

Ze zochten naar alternatieven en in mobiel melken op grotere schaal zagen de twee vrienden en zakenpartners wél een mogelijkheid. 'Als we nou eens een aantal doorlopmelkwagens zouden kunnen bemachtigen, dan zouden we ons kapitaal kunnen investeren in het verhogen van het aantal koeien naar 500', vertelt Foot, die intussen het melkveebedrijf runt met een aantal melkers. Grigg fokt het jongvee op, zo'n 600 stuks in totaal, op een tweede locatie op ruim 50 kilometer afstand.

De melkveehouders huurden twee 12 stands-doorlopmelkwagens en pasten ze aan om ze mobieler te maken. Ze ontwierpen een soort aanhangwagensysteem, om de melkstallen gemakkelijk te kunnen verplaatsen, en gingen van start. 'In het begin kostte het vier uur om 480 dieren te melken. Het waren allemaal vaarzen die moesten wennen aan het melkproces. Maar aan het eind van de lactatie was de totale melktijd gedaald tot twee uur.'

Overwinteren op stoppelknollenveld

Toen de koeien eenmaal droog stonden in de winter, maakte Foot een op maat gemaakte mobiele melkstal. 'We wisten dat we het aantal koeien moesten uitbreiden tot ongeveer 800 om de huur te kunnen opbrengen. Bovendien kwamen er nog weer 400 vaarzen aan. We hadden gewoon behoefte aan een meer gestroomlijnd melksysteem. Na een jaar buiten melken, wist ik wat werkte en wat niet en waar verbeteringen konden worden aangebracht.'

Die winter bouwde Foot zijn eerste 2 x 20 stands-swingover, de winter erop volgde een tweede. In plaats van dat de koeien naar de melkstal komen, volgen de melkstallen nu de koeien, die elke dag toegang krijgen tot een nieuw perceel van 11 hectare. Een aggregaat zorgt voor stroom en op een oude legertruck plaatste Foot een melktank van 18.000 liter.

De koeien krijgen elke dag toegang tot een nieuw perceel van 11 hectare

De voorjaarskalvende veestapel bestaat intussen uit 950 koeien, overwegend kruisingen tussen jersey en holstein. Gemiddeld produceren ze 4200 kg melk met 5,20% vet en 3,95% eiwit. De huiskavel van het bedrijf telt 405 hectare en bestaat volledig uit gras. De huisvesting is beperkt. Een voormalige vleesveestal hebben de Britse veehouders in gebruik als afkalfstal. 'De rest van het jaar zijn de koeien buiten, in weer en wind. We kuilen triticale in, wat we voeren in het begin van het voorjaar en in de herfst. En 's winters voeren we graskuil in balen op de percelen met stoppelknollen waar de koeien grazen.'

Foot en Grigg verbouwen jaarlijks 41 hectare stoppelknollen. Op nog eens 162 hectare op korte afstand van het bedrijf staat hetzelfde gewas. Die grond gebruiken de melkveehouders om de droge koeien, die half december drooggezet worden, te laten overwinteren. Een paar weken voor het afkalven, keren ze dan terug naar het bedrijf.

Eén keer per dag melken

Foot en Grigg hebben genoeg stalruimte om 400 koeien te laten afkalven. Het afkalfseizoen start op 1 maart. Foot splitst de veestapel dan in groepen van 100. 'Elke dag kalven dan ongeveer 50 koeien. In de eerste drie weken kalven ongeveer 750 koeien. Nog eens 100 kalven er de

drie weken daarna en de laatste 100 kalven in de periode van zes weken die daarop volgt. In totaal duurt de afkalfperiode dus twaalf weken.'

De eerste vier jaar molken de ondernemers de koeien één keer per dag. Dat was deels uit noodzaak, omdat ze zoveel vaarzen molken. 'Het melken daarvan nam meer tijd in beslag dan het melken van een koppel oudere koeien. Buiten melken in het donker en in de regen is één ding als je oude koeien melkt, maar het is heel wat anders als je een veestapel hebt met onrustige vaarzen.'

Het vijfde jaar betekende een omslagpunt, vertelt Foot. 'De melkprijs was dat jaar erg slecht, minder dan 21 cent per kilo. We besloten daarom om twee keer per dag te gaan melken om de melkgeldafrekening te spekken. Als we dat niet hadden gedaan, had ons bedrijf nu niet meer bestaan.'

Open Air Dairy-kaas

Een deel van de melk die de veehouders produceren, wordt gebruikt voor het maken van het eigen kaasmerk van de boerderij: Open Air Dairy. In eerste instantie was dat niet de opzet, zegt Foot. 'Het is echt ontstaan doordat we veel publiciteit kregen vanwege de bijzondere manier waarop we werken. Het was zonde om daar geen gebruik van te maken.'

Per jaar wordt er ongeveer twee ton Open Air Dairy-cheddar gemaakt. Weliswaar is dat geen heel grote hoeveelheid, maar het helpt volgens Foot om de aandacht te trekken voor wat de ondernemers doen. 'We creëren zo echt een merk en dat geeft energie', geeft Foot aan.

De loopbaan van de melkveehouders kreeg bovendien nog een onverwachte wending: ze bouwen nu melkstallen voor collega's in Groot-Brittannië en Ierland. Er is zelfs interesse getoond vanuit Zimbabwe, Mexico en Duitsland. 'Het bouwen van de melkstallen past prima in de rustigere wintermaanden als de koeien droogstaan', zegt Foot. 'Toen we in 2011 dit pachtbedrijf overnamen, had ik nooit gedacht dat we zouden eindigen met 950 koeien die we met twee mobiele, zelfgebouwde melkstallen melken. Ik kan niet wachten om te zien wat de volgende tien jaar ons brengt.'

De eerste vier jaar molken de ondernemers de koeien één keer per dag, inmiddels gaan de koeien twee keer per dag door de melkstal

